

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ :
ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
ΛΕΚΤΟΡΑΣ : ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΧ.Π-68 Ευρωπαϊκού
Συντάγματος
ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: ΚΟΥΣΙΔΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ : 1340200300885
ΕΞΑΜΗΝΟ: Δ´
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΈΤΟΣ: 2005-2006
ΤΗΛ.: 6972580321

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

3. Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

4. ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ Ν.2472/1997

Α) ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ.

Β) ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Γ) ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

5. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΣΧ. ΙΙ-68 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

6. ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΤΙΣ

ΟΠΟΙΕΣ ΒΑΣΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΣΧ. ΙΙ-68 ΤΟΥ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

7. ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ

8. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

10. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Α) ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Β) ΑΓΓΛΙΚΗ (SUMMARY)

11. ΛΗΜΜΑΤΑ

12. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

13. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

« Ο σεβασμός και η προστασία της αξιοπρέπειας, της ιδιωτικής ζωής και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας αποτελούν πρωταρχική επιδίωξη κάθε δημοκρατικής κοινωνίας.»¹

Το θέμα που εξετάζεται σε αυτή την εργασία είναι η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, που αποτελεί ειδική έκφανση της ιδιωτικής ζωής, όπως αυτή κατοχυρώνεται από το ΣΧ. Π-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Με βάση την εργασία κρίθηκε σκόπιμο να υπάρξει αρχικά η εννοιολογική προσέγγιση του θέματος, ώστε να γίνει κατανοητό το αντικείμενο που επεξεργαζόμαστε, και στη συνέχεια μια ιστορική (νομοθετική) αναδρομή στην «προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ώστε να αποκαλυφθεί κάθε ενέργεια σχετική που προϋπήρξε του ΣΧ. Π-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος είτε σε διεθνές είτε σε εθνικό επίπεδο.

Ωστόσο, θα σταθούμε σε κάποιες διατάξεις που αποτέλεσαν σταθμό στην «προστασία προσωπικών δεδομένων», όπως στο Νόμο 2472/97 για την «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» και στην Οδηγία 95/46/EK που υπήρξε το θεμέλιο για το οικοδόμημα του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, δηλ. το ΣΧ. Π-68 που ενσωματώθηκε στο «Σχέδιο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Επίσης, θα επικεντρωθούμε και στο ίδιο το ΣΧ. Π-68 αλλά και στις διατάξεις όπου βασίστηκε η θεμελίωσή του, όσο μας επιτρέπει το γεγονός ότι το Σχέδιο του Χάρτη αποτελεί πρόσφατη απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (τον Ιούνιο του 1999 στη Κολωνία αποφασίστηκε η σύνταξη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων) και διακηρύχθηκε τον Δεκέμβριο του 2000 από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας.

Ο τρόπος με τον οποίο παρουσιάζεται αυτή η εργασία επιδιώκει να καλύψει όσον το δυνατόν καλύτερα το ευρύ φάσμα του θέματος («προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ΣΧ. Π-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος») ώστε να αποκτήσει ο αναγνώστης μια πλήρη και σαφή εικόνα για αυτό.

2. ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα νοείται κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων, ενώ στην έννοια αυτή δεν εμπίπτουν τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία. Μια ιδιαίτερη κατηγορία προσωπικών δεδομένων είναι τα «ευαίσθητα δεδομένα», στα οποία συμπεριλαμβάνονται όσα αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε

¹ Βλ. Αρχή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, www.dpa.gr

ένωση, σωματείο και συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή, καθώς και τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες.

Υποκείμενο των δεδομένων θεωρείται το φυσικό πρόσωπο, στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλ. μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του².

Με τον όρο «προστασία προσωπικών δεδομένων», ο οποίος έχει επικρατήσει διεθνώς, δεν νοείται βεβαίως η προστασία των φυσικών δεδομένων, η οποία αποτελεί αντικείμενο συγκεκριμένου κλάδου της επιστήμης της πληροφορικής, του κλάδου της ασφάλειας πληροφοριών³, αλλά η προστασία της ιδιωτικής ζωής των προσώπων, στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα που υπόκεινται σε επεξεργασία με ηλεκτρονικά ή συμβατικά μέσα.

Ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εν τέλει νοείται κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται από το Δημόσιο ή από Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων που πραγματοποιείται σε προσωπικά δεδομένα.

Στόχος λοιπόν της «προστασίας των προσωπικών δεδομένων» είναι να κατέχει καθένας από εμάς μία άθικτη περιοχή ελευθερίας στην οποία δεν επιτρέπεται παρέμβαση χωρίς σημαντικούς λόγους, δεδομένου ότι ζούμε σε έναν πολιτισμό που εγγυάται την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας.

3. Η ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ.

Η τεράστια πρόοδος της πληροφορικής, η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, οι νέες μορφές διαφήμισης και ηλεκτρονικών συναλλαγών και η ανάγκη της ηλεκτρονικής οργάνωσης του κράτους έχουν σαν συνέπεια την αυξημένη ζήτηση προσωπικών πληροφοριών από τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα⁴. Η ανεξέλεγκτη καταχώρηση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων σε ηλεκτρονικά και χειρόγραφα αρχεία υπηρεσιών, εταιριών και οργανισμών δημιουργεί προβλήματα στην ιδιωτική ζωή του πολίτη.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών που προκύπτουν θεσπίστηκαν ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις διότι οι γενικές διατάξεις δεν επαρκούσαν. Στην Ευρώπη, ήδη από την δεκαετία του '70 έχουμε την πρώτη εθνική νομοθεσία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων με νόμο του

²Βλ. άρθρο 2 Ν.2472/97 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα»

³Βλ. Ιγγλεζάκης Ιωάννης, Ευαίσθητα Προσωπικά δεδομένα 2003, σελ. 27

⁴ Βλ. Γέροντας Α., Η προστασία του πολίτη από τη ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων 2002.

γερμανικού κρατιδίου της Έσσης (Hessen). Ύστερα η Σουηδία το 1973 και άλλες χώρες όπως η Δανία και η Νορβηγία το 1978 αποτέλεσαν την «πρώτη γενεά νομοθεσιών»⁵. Ακολούθησαν οι «δεύτερης γενεάς» νομοθεσίες σε χώρες όπως Μ.Βρετανία, Βέλγιο και το 1990 έχουμε την ψήφιση της κοινοτικής οδηγίας 95/46/EK και ακολουθεί μια τρίτη γενεά νομοθετημάτων⁶. Στις Η.Π.Α. ο ιδιωτικός βίος αναγνωρίζεται ως συνταγματικό δικαίωμα με επίκληση της ένατης τροποποίησης, η οποία ορίζει ότι: «Η απαρίθμηση, στο σύνταγμα, ορισμένων δικαιωμάτων δεν δύναται να θεωρηθεί ότι συνεπάγεται άρνηση ή ατόνηση άλλων δικαιωμάτων που διατηρεί ο λαός». Η αναγνώριση αυτή, οδήγησε στην ψήφιση του ομοσπονδιακού νόμου (Privacy act of 1974)⁷ για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου από τους κινδύνους της πληροφορικής, ο οποίος μάλιστα υπήρξε πρότυπο για τις νομοθεσίες των άλλων τεχνολογικά προηγμένων χωρών⁸.

Σε διεθνές επίπεδο η ιδιωτική ζωή ως ατομικό δικαίωμα και ταυτόχρονα τα προσωπικά δεδομένα, που αποτελούν ειδική έκφανση της ιδιωτικής ζωής, προστατεύονται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 12), την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 8) η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν.δ. 53/1974 και έχει αποκτήσει με βάση το άρθρο 28 παρ. 1 του Σ. υπερνομοθετική ισχύ⁹. Στο πλαίσιο του άρθρου αυτού, η έννοια του ιδιωτικού βίου είναι ευρεία και καλύπτει μεταξύ άλλων το δικαίωμα δημιουργίας και ανάπτυξης σχέσεων με άλλους ανθρώπους καθώς επίσης και τις επαγγελματικές και εμπορικές δραστηριότητες. Επίσης κατοχυρώνονται και από το Διεθνές Σύμφωνο των Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων (άρθρο 17), που κυρώθηκε από την Ελλάδα με το ν.2462/1997, εισάγοντας στην ελληνική έννομη τάξη κανόνα δικαίου αυξημένης τυπικής ισχύος. Το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την προστασία δεδομένων υπήρξε Ευρωπαϊκή Σύμβαση υπ' αριθμ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σ' σύμβ. 108/1981) «για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη εξεργασία πληροφοριών προσωπικού χαρακτήρα», η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον ν. 2068/1992, ΦΕΚ Α'. Ακολούθησαν άλλες διεθνείς ρυθμίσεις όπως οι κατευθυντήριες γραμμές του Ο.Α.Σ.Α. του 1980 «για την προστασία του ιδιωτικού βίου και τη διασυννοριακή ροή δεδομένων», οι οδηγίες του ΟΗΕ ΤΟΥ 1990, καθώς και η κοινοτική Οδηγία 95/46/EK. Να προσθέσουμε ότι στην Ελλάδα, μετά την δημοσίευση της Οδηγίας

⁵ Βλ. Ιγγλεζάκης Ιωάννης, Ευαίσθητα Προσωπικά δεδομένα 2003, σελ. 23.

⁶ Πρβλ. Β. Αραβαντινό, Η προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα από τη αθέμιτη επεξεργασία τους με ηλεκτρονικό υπολογιστή, 1997, σελ.19.

⁷ Βλ. Γέροντα Α., Η προστασία του πολίτη από την ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, σελ. 149 επ.

⁸ Βλ. Κ. Μαυριά, Το Συνταγματικό δικαίωμα του ιδιωτικού βίου 1982, σελ.149

⁹ Το άρ. 8 της ΕΣΔΑ ορίζει ότι : 1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής, της κατοικίας του και των ανταποκρίσεών του. 2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξει επέμβαση δημόσιας Αρχής κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτού, παρά μόνο εάν η επέμβαση αυτή προβλέπεται από το νόμο και αποτελεί μέτρο το οποίο, σε μία δημοκρατική κοινωνία, είναι αναγκαίο για την εθνική ασφάλεια, τη δημόσια ασφάλεια, την οικονομική ευημερία της χώρας, την προστασία της τάξεως και την πρόληψη ποινικών αδικημάτων, την προστασία της υγείας ή της ηθικής καθώς και των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.

95/46/EK, ψηφίστηκε και δημοσιεύτηκε στις 10.4.1997 ο ν. 2472/97 για την προστασία προσωπικών δεδομένων .

Στις διατάξεις αυτές των διεθνών συμβάσεων, ο ιδιωτικός βίος γενικά και τα προσωπικά δεδομένα ειδικά ανάγονται σε απαραβίαστα έννομα αγαθά των οποίων το πεδίο έννομης προστασίας επιτρέπεται να περιορισθεί όταν αυτό επιβάλλεται από κάποιο υπέρτερο συμφέρον και ύστερα από ad hoc στάθμιση των συγκρουόμενων αγαθών.

Σε συνταγματικό επίπεδο η ιδιωτική ζωή προστατεύεται ρητά στο άρθρο 9 παρ.1 εδ. β' του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη». Το άρθρο αυτό καλύπτει όλες τις πλευρές της ιδιωτικής σφαίρας, εκτός από εκείνες που κατοχυρώνονται με ειδικές διατάξεις όπως το άσυλο της κατοικίας (άρ. 9 παρ. 1 εδ. α' Συντ.), η ελευθερία της επικοινωνίας (άρ. 19 του Συντ.) και η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης (άρ. 13 παρ.1 Συντ.). Στο νέο λοιπόν σύνταγμα (1975/1986/2001), η διάταξη του άρθρου 9 παρ. 1 συμπληρώνεται από τη διάταξη του άρθρου 9 Α, η οποία ορίζει ότι καθένας έχει δικαίωμα προστασίας απέναντι στη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Ωστόσο η διάταξη του άρθρου 9Α Συντ. έχει ευρύτερη ρυθμιστική εμβέλεια από τη διάταξη του άρθρου 9 Συντ., καθ' όσον δεν περιορίζεται στην προστασία του απορρήτου του ιδιωτικού βίου, αλλά αναφέρεται στην εν γένει συλλογή, επεξεργασία και χρήση προσωπικών δεδομένων και έτσι, αποδεσμεύει τη συνταγματική προστασία από την αναζήτηση του περιεχομένου του ιδιωτικού βίου και τη συζήτηση σχετικά με την οριοθέτηση του απορρήτου της ιδιωτικής σφαίρας. Η διάταξη, λοιπόν, του άρθρου 9Α ανυψώνει σε συνταγματικό δικαίωμα το ατομικό δικαίωμα προστασίας του ατόμου απέναντι στη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία-με συμβατικό ή ηλεκτρονικό τρόπο-των προσωπικών δεδομένων¹⁰.

Η προστασία της ιδιωτικής ζωής είναι ευρύτερη από την προστασία του ασύλου της κατοικίας, γιατί δεν περιορίζεται στην είσοδο στην κατοικία, αλλά αναφέρεται και σε άλλες δυνατότητες επεμβάσεως στην ιδιωτική σφαίρα, όπως π.χ. στην οπτικό-ακουστική παρακολούθηση. Στο ελληνικό Σύνταγμα η προστασία της ιδιωτικής ζωής συνδυάζεται και με την ελευθερία ανάπτυξης της προσωπικότητας, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντ. και ορίζει ότι «καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη»¹¹.

«Η συνταγματική κατοχύρωση της ιδιωτικής ζωής ,αποσκοπεί, συνεπώς, στην προστασία του ιδιωτικού απορρήτου, είτε αυτό ανάγεται στην επικοινωνία των ιδιωτών μέσω του προφορικού λόγου, είτε στη συλλογή, επεξεργασία και χρήση στοιχείων του βιοπορτραίτου τους, (της σύνθεσης δηλαδή προσωπικών

¹⁰ Βλ. σχόλιο Ε. Βενιζέλου, σε: Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986/2001 (εκδ. Τα Νέα), σελ. 9.

¹¹ Βλ. άρ. 5 παρ. 1 του Συντάγματος

στοιχείων και πληροφοριών, από τα οποία είναι δυνατόν να συναχθεί εκτίμηση για τις ουσιώδεις πλευρές της ανθρώπινης προσωπικότητας), είτε στην σφαίρα των κοινωνικών-ερωτικών σχέσεων, των προβλημάτων υγείας και γενικώς όλων των στοιχείων, τα οποία το άτομο επιθυμεί να μην κοινοποιήσει.»¹²

Επίσης πρέπει οπωσδήποτε να γίνει και αναφορά και στο άρθρο 2 παρ.1 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο «ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας.» Η διάταξη αυτή αποτελεί μια νομικά πλήρως δεσμευτική διάταξη, που όμως λόγω της γενικότητάς της εφαρμόζεται επικουρικά έναντι των ειδικών διατάξεων που κατοχυρώνουν τα διάφορα ατομικά δικαιώματα.

Από το περιεχόμενο του άρθρου 2 παρ.1 βλέπουμε ότι ο συνταγματικός νομοθέτης αντιλαμβάνεται την αξία του ανθρώπου ως θεμελιώδη αρχή για την έννομη τάξη και γι' αυτό η εν λόγω διάταξη δεν υπόκειται σε αναθεώρηση. Ακόμη κι αν συντρέχει περίπτωση προσβολής της «υπερτερεί πάντα στην αντιπαράθεσή της με άλλα ατομικά δικαιώματα, γιατί αποτελεί την υπέρτατη συνταγματική αξία και αξιολογικό κριτήριο για την ερμηνεία τους»¹³.

Τέλος σε επίπεδο κοινής νομοθεσίας πρωτοποριακή είναι η διάταξη του άρθρου 57 ΑΚ που αναφέρεται στο δικαίωμα στην προσωπικότητα και αποτελεί εξειδίκευση της συνταγματικής επιταγής της αξίας του ανθρώπου. Ωστόσο υπάρχουν και άλλες διατάξεις όπως τα άρθρα 58, 60, 932 ΑΚ, καθώς και κανόνες του ποινικού δικαίου όπως π.χ. τα άρθρα 299επ., 361επ. Π.Κ.

4) ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 2472/1997.

Α. Πεδίο εφαρμογής.

Ο ν.2475/1997 για την «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», θεσπίζει τις προϋποθέσεις για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με τελικό σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών των φυσικών προσώπων και ιδίως της ιδιωτικής ζωής (άρθρο 1 «Αντικείμενο»). Η ρύθμιση αυτή απηχεί την αντίστοιχη διάταξη της Οδηγίας 95/46/ΕΚ.

Στο ν. 2472/97 περιλαμβάνεται ένας ευρύτατος ορισμός των προσωπικών δεδομένων, ορίζοντας ως τέτοια « κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων», εφόσον όμως η ταυτότητα του υποκειμένου μπορεί να προσδιορισθεί, εξαιρούμενα έτσι τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία (άρθρο 2 στ. α και γ). Επίσης ευρύς είναι και ο ορισμός της επεξεργασίας ότι δηλ. είναι κάθε εργασία που σχετίζεται με δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο, ανεξάρτητα από την χρησιμοποιούμενη μέθοδο (αυτοματοποιημένη ή μη) και από το αν η επεξεργασία πραγματοποιείται από φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 2 στ. δ σε συνδ. με άρθρο 3 παρ.10).

¹²Βλ. Κριάρη-Κατράνη Τσμ., Γενετική Τεχνολογία και θεμελιώδη δικαιώματα, 1999, σελ. 28

¹³Βλ. Ανθίμου Κ., Το δικαίωμα πληροφοριακού αυτοκαθορισμού του ατόμου, σελ. 291

Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι το πεδίο εφαρμογής του νόμου είναι ευρύτατο, αφού υπάρχει ουσιαστική εξαίρεση μόνο στην επεξεργασία δεδομένων που αναφέρονται στα νομικά πρόσωπα καθώς και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο για την άσκηση δραστηριοτήτων αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών.

B. Σύστημα Προστασίας.

Ο ν. 2472/1997 καθιερώνει ένα σύστημα τόσο προληπτικού όσο και κατασταλτικού ελέγχου, έτσι μ' αυτό τον τρόπο παρέχει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας. Η ρύθμιση και η δομή του νόμου στηρίζεται στη διάκριση των δεδομένων σε απλά και ευαίσθητα.

Στο κεφάλαιο Β άρθρα 4-10 θεσπίζονται εκτός των άλλων οι προϋποθέσεις επεξεργασίας όπου διαφέρουν αυτές των απλών προσωπικών δεδομένων (Ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή, τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας.) από εκείνες των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων (εδώ προβλέπεται προηγούμενη άδεια αρχής). Στο κεφάλαιο Γ, άρθρα 11-14, ρυθμίζονται τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων, ενώ στο κεφάλαιο Δ άρθρα 15-20 προβλέπεται η σύσταση και η λειτουργία ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, που κύρια αποστολή της έχει την εποπτεία της εφαρμογής του νόμου, ενώ στο Κεφάλαιο Ε άρθρα 21-23 θεσπίζεται σύστημα διοικητικών, ποινικών και αστικών κυρώσεων.

Γ. Προϋποθέσεις επεξεργασίας.

Στο κεφάλαιο Β («Επεξεργασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα») προβλέπονται οι προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων και καθορίζονται με βάση τη διάκριση δεδομένων σε απλά και ευαίσθητα.

Στο άρθρο 4 του νόμου προβλέπονται πέντε βασικές αρχές αναφερόμενες στην «ποιότητα των δεδομένων» (data quality) οι οποίες πρέπει να συντρέχουν προκειμένου η επεξεργασία τόσο των απλών όσο και των ευαίσθητων δεδομένων να είναι νόμιμη. Πρόκειται για τις αρχές : α) της νομιμότητας, β) του σκοπού, γ) της αναλογικότητας, δ) της ακρίβειας των δεδομένων και ε) της πεπερασμένης διατήρησης των δεδομένων¹⁴. Η μη συνδρομή των ανωτέρω αρχών καθιστά την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων παράνομη, ακόμα κι αν συντρέχουν όλες οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου.

¹⁴ Βλ. Αυγουστιανάκης Μιχ., Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ΔτΑ 11, 2001, σελ. 692.

Στο άρθρο 5 του νόμου ορίζονται οι προϋποθέσεις που επιτρέπουν τη επεξεργασία απλών προσωπικών δεδομένων. Όπως προκύπτει από την παρ. 1 του άρθρου 5, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Ωστόσο στην παρ. 2 του άρθρου 5 υπάρχει εξαίρεση ως προς την παρ. 1 του ίδιου άρθρου όπου επιτρέπεται η επεξεργασία και χωρίς τη συγκατάθεση από συγκεκριμένες προϋποθέσεις¹⁵.

Το άρθρο 7Α του ν.2472/1997 («Απαλλαγή υποχρέωσης γνωστοποίησης και λήψης άδειας») προβλέπει περιπτώσεις απαλλαγής του υπεύθυνου επεξεργασίας από την υποχρέωση γνωστοποίησης ή λήψης άδειας για την επεξεργασία αντίστοιχα των απλών ή των ευαίσθητων δεδομένων.

Επίσης τα άρθρα 8 και 9 του ν. 2472/97 ρυθμίζουν ειδικότερες μορφές επεξεργασίας και συγκεκριμένα τη διασύνδεση αρχείων και τη διασυνοριακή ροή των δεδομένων.

Από τη σύντομη λοιπόν αυτή παρουσίαση του ν. 2472/1997, διαπιστώνουμε ότι ο νόμος αυτός θέτει ένα αυστηρό νομοθετικό πλαίσιο για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς απαιτεί για την νομιμότητα της επεξεργασίας να συντρέχουν τόσο οι καθοριζόμενες γενικές αρχές όσο και οι προβλεπόμενες ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις.

5) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΧ. Π-68 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση πάντοτε ήταν υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. Σε δήλωσή της στις 10 Δεκεμβρίου του 1998, σε συνέχεια εορτασμού της πεντηκοστής επετείου της Παγκόσμιας Διακήρυξης των δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση τόνισε την τοποθέτησή της υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και προσδιόρισε τις κατευθύνσεις και τα συγκεκριμένα μέτρα που σκόπευε να υιοθετήσει. Τον Ιούνιο του 1999, το ευρωπαϊκό συμβούλιο της Κολωνίας αποφάσισε να προβεί στη σύνταξη ενός Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στον οποίο προσδιορίζονται οι έννοιες της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της ιθαγένειας και της δικαιοσύνης. Τον Δεκέμβριο του 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας πρόβη στην πανηγυρική διακήρυξη του Χάρτη αυτού ενώ η Ευρωπαϊκή Συνέλευση αποφάσισε να τον ενσωματώσει στο Μέρος II του συντάγματος της Ευρώπης. Με την ενσωμάτωσή του στο Σύνταγμα, ο Χάρτης αποκτά νομικά δεσμευτική ισχύ για την Ένωση, τους θεσμούς, τα όργανα και τις υπηρεσίες της, καθώς και τα ίδια τα κράτη μέλη.

¹⁵ Βλ. ν. 2472/97, άρθρο 5 παρ. 1,2 (Προϋποθέσεις επεξεργασίας).

Ο Χάρτης εγγυάται το σεβασμό της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα του ανθρώπου, και υπερασπίζεται μια κοινωνία που έχει ως ερείσματα τον πλουραλισμό, τη δικαιοσύνη, την αλληλεγγύη και την απουσία διακρίσεων. Επίσης επικυρώνει ορισμένες θεμελιώδεις ελευθερίες, όπως η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, των αγαθών, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων καθώς και την απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας.

Ύστερα από την σύντομη αναφορά στην πορεία προς την διακήρυξη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, θα πρέπει να εστιάσουμε στο άρθρο II-68 που περιλαμβάνεται στο Χάρτη και κατοχυρώνει το δικαίωμα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το άρθρο II-68 του Χάρτη, ορίζει ότι: «1. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. 2. Η επεξεργασία αυτή πρέπει να γίνεται νομίμως, για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου ή για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από το νόμο. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγόμενα δεδομένα που το αφορούν και να επιτυγχάνει τη διόρθωσή τους. 3. Ο σεβασμός των κανόνων αυτών υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής¹⁶.»

Το παρόν λοιπόν άρθρο βασίζεται στο άρθρο 286 της Συνθήκης ΕΚ¹⁷ και στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹⁸ σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ αριθ. L281 της 23.11.95), καθώς και στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ¹⁹ και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των προσώπων έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της 28^{ης} Ιανουαρίου 1981, η οποία έχει κυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη. Το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ασκείται υπό τους όρους που προβλέπονται από την προαναφερθείσα οδηγία μπορεί να περιοριστεί υπό τους όρους του άρθρου II-112 του Χάρτη.

ΑΠ Ξεκινώντας, λοιπόν, από την παρ. 1 του άρθρου II-68 («Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα») διαπιστώνουμε ότι φορείς του δικαιώματος που κατοχυρώνει το προαναφερθέν άρθρο είναι όλα τα (φυσικά) πρόσωπα των οποίων προστατεύονται τα προσωπικά δεδομένα που τους αφορούν αποκλειστικά (και μόνο αυτά). Στη παρ. 2 εδ. α του ίδιου άρθρου υπάρχουν κάποιοι περιορισμοί ως προς το δικαίωμα στην «Προστασία προσωπικών δεδομένων».

¹⁶ Βλ. άρθρο II-68 Ευρωπαϊκού Συντάγματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση: fundamental.rights@consilium.eu.int

¹⁷ Το άρθρο 286 της ΕΚ ορίζει: 1. Από την 1^η Ιανουαρίου 1999, οι κοινοτικές πράξεις για την προστασία του ατόμου όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στα όργανα και οργανισμούς που έχουν ιδρυθεί από την παρούσα Συνθήκη ή βάσει αυτής. 2. Πριν από την ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο 1, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251, συνιστά ένα ανεξάρτητο εποπτικό όργανο υπεύθυνο για την παρακολούθηση τη εφαρμογής

¹⁸ Βλ. 95/46/ΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.dpa.gr

¹⁹ Βλ. υποσημείωση αριθμός 8 .

Συμφώνα λοιπόν με την παρ. 2 εδ. α, η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται μόνο αν είναι νόμιμη (αν δηλαδή προβλέπεται απ' το νόμο), αν γίνεται για καθορισμένους σκοπούς και με βάση τη συγκατάθεση του ενδιαφερομένου (δηλ. το φυσικό πρόσωπο που αφορούν τα δεδομένα αυτά) ή αν γίνεται για άλλους θεμιτούς λόγους που προβλέπονται από τον νόμο.

Συμπεραίνουμε έτσι ότι δεν απαγορεύεται απόλυτα η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, αλλά επιτρέπεται αυστηρά μόνο υπό τις παραπάνω προϋποθέσεις. Επίσης στο εδ. β της παρ. 2 αναγνωρίζεται στο κάθε (φυσικό) πρόσωπο το δικαίωμα να έχει πρόσβαση στα συλλεγμένα δεδομένα που το αφορούν (και μόνο σ' αυτά που το αφορούν) και να επιτυγχάνει την διόρθωσή τους. Εν συνεχεία καταλήγουμε στην παρ. 3 του άρθρου II-68 του Χάρτη στην οποία γίνεται λόγος για τον σεβασμό των κανόνων (που αναφέρθηκαν παραπάνω) ο οποίος υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής.

Η ανεξάρτητη αυτή αρχή, δεν είναι άλλη από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα ή αλλιώς Hellenic Data Protection Authority²⁰ που ιδρύθηκε με τον Νόμο 2472/97 ως ανεξάρτητος διοικητικός φορέας και λειτουργεί από τον Νοέμβριο του 1997²¹. Η Αρχή είναι το θεμέλιο του ελληνικού συστήματος προστασίας προσωπικών δεδομένων, στη βάση του οποίου δομείται το σύστημα ελέγχου και ο μηχανισμός της εφαρμογής, της τήρησης και της των ρυθμίσεων του νόμου (άρθρο 15 παρ. 1). Οι αρμοδιότητες της Αρχής είναι ευρείες. Είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή διοικητικών ελέγχων σε κάθε αρχείο αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν παραγγελίας, προς τούτο δεν έχει δικαίωμα πρόσβασης στα προσωπικά δεδομένα και συλλογής κάθε πληροφορίας (άρθρο 19 παρ. 1 περ. η' ν. 2472/97), όπως και δικαίωμα επιβολής κυρώσεων (άρθρο 21). Επίσης έχει αρμοδιότητα έκδοσης κανονιστικών πράξεων και γνωμοδοτήσεων, όπως και έκδοσης οδηγιών και συστάσεων (άρθρο 19 παρ. 1). Ακόμα ανακοινώνει στη Βουλή παραβάσεις των ρυθμίσεων της προστασίας προσωπικών δεδομένων, συντάσσει και υποβάλλει ετήσια έκθεση στον προθυπουργό και τον Πρόεδρο της Βουλής, εκδίδει άδειες, όπου αυτό προβλέπεται κ.ο.κ²².

Τέλος, σκοπός της ανεξάρτητης αυτής αρχής είναι ο σεβασμός και η προστασία της αξιοπρέπειας, της ιδιωτικής ζωής και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, αιτήματα που αποτελούν πρωταρχική επιδίωξη κάθε δημοκρατικής κοινωνίας.

²⁰ Βλ. στην ηλεκτρονική διεύθυνση: www.dpa.gr

²¹ Βλ. Μήτρου Λ., Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων, εκδ.Αντ.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1999

²² Βλ. ΕισΕκθ ν. 2472/97, άρθρο 15, 16

6) ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΟΠΟΥ ΒΑΣΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΧ. Π-68 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.

Όπως προαναφέρθηκε, το άρθρο Π-68 του Χάρτη βασίζεται σε κάποιες διατάξεις όπως το άρθρο 286 της Συνθήκης ΕΚ, στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, στην οποία θα επικεντρωθούμε περισσότερο, στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ και στη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης της 28^{ης} Ιανουαρίου 1981.

Σύμφωνα, λοιπόν, με το άρθρο 286 της Συνθήκης ΕΚ, από την 1^η Ιανουαρίου 1999 οι κοινοτικές πράξεις για την προστασία του ατόμου όσον αφορά την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στα όργανα και τους οργανισμούς που έχουν ιδρυθεί από την ίδια τη συνθήκη ΕΚ ή και βάσει αυτής (παρ. 1). Επίσης το Συμβούλιο σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθ.Ε.Κ., συνιστά ένα ανεξάρτητο εποπτικό όργανο υπεύθυνο για την παρακολούθηση της εφαρμογής αυτών των κοινοτικών πράξεων στα όργανα και οργανισμούς της Κοινότητας και θεσπίζει όποιες άλλες κατάλληλες σχετικές διατάξεις. Όσον αφορά το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ («Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.»), στη 1η του παράγραφο κατοχυρώνει (ως φορέα του δικαιώματος) σε κάθε πρόσωπο το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. Στη 2η παράγραφο, απαγορεύει την επέμβαση δημόσιας αρχής στην άσκηση του παραπάνω δικαιώματος, εκτός εάν η επέμβαση προβλέπεται από το νόμο και αποτελεί μέτρο που, σε μία δημοκρατική κοινωνία, είναι αναγκαίο για την εθνική ασφάλεια, την οικονομική ευημερία της χώρας, την προάσπιση της τάξεως και την πρόληψη ποινικών παραβάσεων, την προστασία της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασία άλλων δικαιωμάτων και ελευθεριών. Διαπιστώνουμε λοιπόν πως στην 1η παράγραφο του άρθρου Π-86 του Χάρτη αναγνωρίζεται το δικαίωμα, σε κάθε πρόσωπο, της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, εν ευρεία όμως έννοια, καθώς δεν επισημαίνονται συγκεκριμένα προσωπικά δεδομένα όπως γίνεται στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ («...τον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.»).

Εξίσου σημαντικό όμως ρόλο, στο άρθρο Π-68 του Χάρτη, έπαιξε η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (Σύμβ. 108/1981) για την προστασία των προσώπων έναντι της αυτοματοποιημένης επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα της 28^{ης} Ιανουαρίου 1981, που αποτέλεσε το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την προστασία δεδομένων, εκδόθηκε το 1981 και υπήρξε το πρότυπο για ορισμένο χρόνο στην Ευρώπη πριν από την ενεργοποίηση της ΕΕ και τη θέσπιση σχετικής οδηγίας²³.

Τέλος, η οδηγία 95/46/ΕΚ αποτέλεσε το κείμενο αναφοράς, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, στα θέματα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

²³ Βλ. Ιγγλεζάκης Ιωάννης, Ευαίσθητα Προσωπικά δεδομένα 2003, σελ. 25

Θεσπίζει ένα κανονιστικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην εγκαθίδρυση μιας ισορροπίας μεταξύ ενός υψηλού επιπέδου προστασίας της ιδιωτικής ζωής των προσώπων και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ανά την Ευρωπαϊκή Ένωση(ΕΕ). Προς το σκοπό αυτό, η οδηγία ορίζει τα όρια για τη συλλογή και τη χρησιμοποίηση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ζητά τη δημιουργία, σε κάθε κράτος μέλος, ενός ανεξάρτητου εθνικού οργανισμού επιφορτισμένου με την προστασία των δεδομένων αυτών²⁴.

7) ΣΥΝΟΨΗ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 95/46/ΕΚ

Ύστερα από τη σύντομη παρουσίαση των διατάξεων στις οποίες βασίστηκε το άρθρο II-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, θα εστιάσουμε την προσοχή μας στη κοινοτική Οδηγία 95/46/ΕΚ²⁵ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών.

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα δεδομένα που αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας με αυτοματοποιημένες διαδικασίες (π.χ. πληροφορική βάση πελατών) καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε αρχείο (παραδοσιακά αρχεία σε χαρτί).Ωστόσο, η οδηγία δεν εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων: α) η οποία πραγματοποιείται από φυσικό πρόσωπο στο πλαίσιο αποκλειστικά προσωπικών ή οικιακών δραστηριοτήτων, β) η οποία πραγματοποιείται για την άσκηση δραστηριοτήτων που δεν διέπονται από το κοινοτικό δίκαιο όπως η δημόσια ασφάλεια, η άμυνα ή η ασφάλεια του κράτους.

Στόχος της οδηγίας είναι η προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω του καθορισμού κατευθυντήριων αρχών που προσδιορίζουν τη νομιμότητά της επεξεργασίας αυτής. Οι αρχές αυτές αφορούν: α) την ποιότητα των δεδομένων: τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει συγκεκριμένα να αποτελούν αντικείμενο θεμιτής και ρητής επεξεργασίας και να συλλέγονται για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς. Θα πρέπει εξάλλου να είναι ακριβή και αν χρειάζεται, ενημερωμένα, β) τη νόμιμη επεξεργασία των δεδομένων: η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν μπορεί να γίνεται παρά αν το υπόψη άτομο έχει κατά τρόπο αναμφισβήτητο δώσει τη συναίνεσή του ή αν η επεξεργασία είναι απαραίτητη (π.χ. για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υπόψη πρόσωπο αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος), γ) τις ειδικές κατηγορίες επεξεργασίας: θα πρέπει να απαγορεύεται η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν την φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τις δημόσιες απόψεις, τις φιλοσοφικές ή θρησκευτικές πεποιθήσεις, την συνδικαλιστική τοποθέτηση, καθώς και την επεξεργασία δεδομένων σχετικά

²⁴ Βλ. ειδικότερα: www.dpa.gr

²⁵ Βλ. για οδηγία 95/46/ΕΚ στην ηλ.διεύθυνση: www.dpa.gr

με την υγεία και την ερωτική ζωή, δ) την ενημέρωση των ενδιαφερομένων προσώπων σχετικά με την επεξεργασία: ορισμένες πληροφορίες (ταυτότητα του υπεύθυνου της επεξεργασίας, σκοπιμότητες της επεξεργασίας κ.λ.π.) θα πρέπει να παρέχονται από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας στο πρόσωπο για τα οποία συλλέγει δεδομένα που το αφορούν, ε) το δικαίωμα πρόσβασης των προσώπων αυτών στα δεδομένα: κάθε σχετικό πρόσωπο θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να επιτύχει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας: - τη διαβεβαίωση ότι τα δεδομένα που το αφορούν γίνονται ή δεν γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας και ότι η κοινοποίηση των δεδομένων που αποτελούν το αντικείμενο επεξεργασίας, -τη διόρθωση, τη διαγραφή ή την απαγόρευση της πρόσβασης στα δεδομένα των οποίων η επεξεργασία δε είναι σύμφωνη προς την παρούσα επεξεργασία καθώς και ότι η κοινοποίηση των τροποποιήσεων αυτών προς τρίτους προς τους οποίους τα δεδομένα αυτά έχουν διαβιβασθεί, στ) τις εξαιρέσεις και περιορισμούς: αρχές σχετικά με την ποιότητα των δεδομένων, την πληροφόρηση του αφορούμενου προσώπου, το δικαίωμα πρόσβασης και τη δημοσιότητα των επεξεργασιών μπορούν να έχουν περιορισμένη εμβέλεια ώστε να διαφυλαχθεί, μεταξύ άλλων, η κρατική ασφάλεια, η άμυνα, η δημόσια ασφάλεια, η επιδίωξη ποινικών παραβάσεων, ένα οικονομικό ή δημοσιονομικό σημαντικό συμφέρον ενός κράτους μέλους ή της ΕΕ ή η προστασία του αφορούμενου προσώπου, ζ) το δικαίωμα αντίταξης στην επεξεργασία δεδομένων: το αφορούμενο πρόσωπο θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί, για θεμιτούς λόγους στην επεξεργασία δεδομένων που το αφορούν. Θα πρέπει επίσης να δύναται να αντιταχθεί, εφόσον το ζητήσει και δωρεάν, στην επεξεργασία δεδομένων που προβλέπεται για σκοπούς διεύρυνσης. Θα πρέπει επίσης να ενημερώνεται πριν από τη διαβίβαση των δεδομένων σε τρίτους για σκοπούς έρευνας και θα πρέπει να του παρέχεται το δικαίωμα αντίταξης του στην διαβίβαση αυτή, η) την εμπιστευτικότητα και την ασφάλεια της επεξεργασίας: κάθε πρόσωπο που ενεργεί υπό την εξουσία του υπεύθυνου της επεξεργασίας ή εκείνη υπεργολάβου, καθώς και ο ίδιος ο υπεργολάβος, που έχει πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα, δεν δύναται να τα επεξεργασθεί παρά κατόπιν εντολής του υπεύθυνου επεξεργασίας. Εξάλλου, ο υπεύθυνος της επεξεργασίας θα πρέπει να εφαρμόζει τα ενδεδειγμένα μέτρα για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έναντι τυχαίας ή παράνομης καταστροφής, τυχαίας απώλειας, αλλοίωσης, διάδοσης ή πρόσβασης χωρίς άδεια, θ) την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας σε ελεγκτική αρχή: ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να απευθύνει κοινοποίηση στην αρμόδια ελεγκτική αρχή πριν από την εκτέλεση μιας επεξεργασίας. Προηγούμενες εξετάσεις ως προς τους ενδεχόμενους κινδύνους έναντι των δικαιωμάτων και ελευθεριών των αφορούμενων προσώπων θα πρέπει να γίνονται από την ελεγκτική αρχή μέχρι τη λήψη της κοινοποίησης. Η δημοσιότητα των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας θα πρέπει να διασφαλίζεται και οι ελεγκτικές αρχές οφείλουν να τηρούν μητρώο των κοινοποιημένων αποτελεσμάτων επεξεργασίας.

Επίσης, σύμφωνα με την οδηγία 95/46/EK, κάθε πρόσωπο θα πρέπει να έχει δυνατότητα νομικής προσφυγής στην περίπτωση παραβίασης των δικαιωμάτων που εγγυώνται οι εθνικές διατάξεις που ισχύουν για τη σχετική επεξεργασία δεδομένων. Εξάλλου, τα άτομα που έχουν υποστεί βλάβη λόγω μιας παράνομης επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων έχουν το δικαίωμα να επιτύχουν αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν. Ακόμη επιτρέπονται οι μεταβιβάσεις δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από κράτος μέλος σε τρίτη χώρα, υπό την προϋπόθεση ότι η εν λόγω τρίτη χώρα διαθέτει το κατάλληλο επίπεδο προστασίας. Αντίθετα, οι εν λόγω μεταβιβάσεις δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν προς τρίτες χώρες οι οποίες απαριθμούνται περιοριστικά.

Η οδηγία αποσκοπεί στο να διευκολύνει την εκπόνηση κωδίκων εθνικής και κοινοτικής συμπεριφοράς, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην ομαλή εφαρμογή των κοινοτικών και εθνικών διατάξεων. Κάθε κράτος μέλος προβλέπει μία ή περισσότερες ανεξάρτητες κρατικές αρχές οι οποίες επιφορτίζονται με την εποπτεία της εφαρμογής, στο εθνικό έδαφος, των ληφθέντων από τα κράτη μέλη μέτρων κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Τέλος, δημιουργείται ομάδα προστασίας των προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών αρχών ελέγχου, εκπρόσωποι των ελεγκτικών αρχών των κοινοτικών θεσμικών οργάνων και οργανισμών και ένας εκπρόσωπος της Επιτροπής.

Η οδηγία 95/46/EK αναζητεί τη χρυσή τομή, τη νομοθετική ρύθμιση με την οποία θα εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότερη δυνατή προστασία του ατόμου από την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων.

8) NOMΟΛΟΓΙΑ

A) Αριθμός 820/2002, ΑΠ (325384)²⁶

Υπόθεση κλοπής επιταγής πριν από την παράδοσή της στον λήπτη.

Το πραγματικό της υπόθεσης αφορά την ανακοίνωση σε πωλήτρια τράπεζα από εκδότη ότι η επιταγή εκλάπη πριν την εμφάνισή της για πληρωμή. Η τράπεζα ωστόσο, υποχρεούται να ενημερώσει τον νόμιμο κομιστή περί της κλοπής της επιταγής και να απαντήσει στο κατά πόσο η επιταγή μπορεί να πληρωθεί αμέσως ή είναι προβληματική. Αυτή η υποχρέωση επιβάλλεται από το νόμο και δεν παραβιάζει τις διατάξεις για το απόρρητο των τραπεζικών καταθέσεων έναντι τρίτων ή την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Όταν όμως ο κομιστής ζήτησε να ελεγχθεί η φερεγγυότητα των επιταγών και πριν την παράδοσή τους σ' αυτόν για να εξασφαλισθεί το τίμημα από πώληση, υπάλληλος της τράπεζας από αμέλεια παρέλειψε να τον ενημερώσει ότι οι επιταγές είχαν κλαπεί κι έτσι η τράπεζα απέκτησε την υποχρέωση να αποζημιώσει τον κομιστή λόγω αδικοπραξίας.

²⁶Για ΑΠ (325384), αρ. 820/2002, βλ. στην ηλ.διεύθ.: <http://lawdp.intrasoftnet.com/cgi-bin/cgnomos>

Η ένδικη αυτή διαφορά έχει εισαχθεί με την από 3-3-1998 της ήδη αναιρεσίβλητης που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης και εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 20283/2000 του ΜΠΘ και 1426/2001 του Εφ.Θ. Ωστόσο η εταιρία ζητάει με αίτησή της την 6-6-2001 την αναίρεση της 1426/2001 απόφασης.

Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με το άρθρο 914 Α.Κ. όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει την υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Επομένως παράνομη πράξη, εν όψει και των άρθρων 330 Α.Κ. , 15 Π.Κ., είναι κάθε χωρίς δικαίωμα προσβολή στα δικαιώματα ή συμφέροντα του άλλου είτε αυτή συνίσταται σε θετική πράξη είτε σε παράλειψη (όπως εδώ), εφόσον στην τελευταία περίπτωση εκείνος που παρέλειψε είχε την ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να εμποδίσει την επέλευση του ζημιολογούστος αποτελέσματος. Επίσης κατά τα άρθρα 922 και 926 Α.Κ. συνάγεται ότι ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο προστηθείς προξένησε σε τρίτον παράνομα και υπαίτια κατά την υπηρεσία του, και ευθύνεται έναντι του τρίτου παράλληλα και εις ολόκληρον με τον προστηθέντα. Οι διατάξεις όπως τα άρθρα 4, 19, 21, 28, 32, 40 του Ν.5960/1993 και 844, 850, 857 Κ.Πολ.Δ. δεν παραμερίζονται από τις διατάξεις του Ν. 2472/1997, που κατά το άρθρο 4 (του Ν. 2472/97), προστατεύουν το άτομο από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, διότι η συγκεκριμένη υπόθεση αφορά επεξεργασία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεων της πληρώτριας τράπεζας, οι οποίες επιβάλλονται από το νόμο και για αυτό το λόγο η επεξεργασία επιτρέπεται ακόμη και χωρίς την συγκατάθεση του εκδότη της επιταγής (άρθρο 5 παρ. 2 περ. β του Ν. 2472/97). Τελικώς το δικαστήριο του Α.Π. απέρριψε την από 6 Ιουνίου 2001 αίτηση της εταιρίας για αναίρεση της 1426/2001 απόφασης του Εφ.Θ και καταδίκασε την αναιρεσείουσα στη δικαστική δαπάνη της αναιρεσίβλητης.

B) Αριθμός 6/2004, ΓνωμΕισΑΠ (362869)²⁷

Υπόθεση εικονοληψίας (κάμερες και ραντάρ στις οδούς).

Στην παρούσα υπόθεση τέθηκε το ερώτημα

‘εάν είναι σύννομη η διαπίστωση και βεβαίωση ποινικών παραβάσεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας με τεχνικά φωτογραφικά μέσα, εγκατεστημένα ή φορητά που λειτουργούν είτε αυτόματα, δηλ. χωρίς τη συνεχή παρουσία χειριστή, είτε με την παρουσία αυτού και σε θετική περίπτωση ποιά είναι η νομικά ορθή διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται τόσο για τη βεβαίωση των στοιχείων ταυτότητας του παραβάτη οδηγού όσο και για την επίδοση σχετικών Πράξεων Βεβαίωσης Παραβάσεων (Κλήσεων) ή την υποβολή μηνύσεων και την απαγγελία κατηγοριών’

²⁷Για ΓνωμΕισΑΠ (362869), αρ. 6/2004, βλ. στην ηλ.διευθ.: <http://lawdp.intrasoftnet.com/cgi-bin/cgnomos>

Σύμφωνα λοιπόν με τα άρθρα 104 παρ. 1 εδ. δ' του ΚΟΚ (2696/1999) και 1 και 4 παρ. 1 του ΠΔ 287/2001 προκύπτει ότι είναι νόμιμη η βεβαίωση των παραβάσεων που καταγράφονται με ειδικές ηλεκτρονικές συσκευές όπως ραντάρ, φωτογραφικές ή κινηματογραφικές μηχανές, που εγκαθίστανται και λειτουργούν έστω και χωρίς την παρουσία αστυνομικού σε οδούς και χώρους που χρησιμοποιούνται για τη δημόσια κυκλοφορία οχημάτων και απεικονίζουν τον αριθμό κυκλοφορίας και κάθε άλλο στοιχείο του οχήματος ή του παραβάτη, ενώ αποτυπώνουν την ημερομηνία και ώρα παράβασης καθώς και την ταχύτητα σε χιλιόμετρα ανά ώρα. Ωστόσο, οι διατάξεις του ΠΔ 287/2001 δεν αντιβαίνουν τα άρθρα 5 ως 9Α του Συντάγματος κι επομένως δεν προσβάλλεται το δικαίωμα της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας ή το δικαίωμα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων από την επεξεργασία τους με ηλεκτρονικά μέσα, διότι σ' αυτή την περίπτωση τα τεχνικά φωτογραφικά μέσα εγκαθίστανται και λειτουργούν σε δημόσιους χώρους (όπως σε οδούς) και χάριν του κοινωνικού συνόλου και της προστασίας της ζωής και της ασφάλειας των πολιτών από τυχόν αξιόποινη πράξη, που αποτελούν λόγους σημαντικούς ώστε να επιτρέπουν την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μόνο όμως των παραβατών και όχι άλλων προσώπων. Για τους παραπάνω λόγους, δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες και τα προσωπικά δεδομένα των παραβατών (άρθρο 8 του ΠΔ 287/2001 περί εφαρμογής και διατάξεις του Ν. 2472/1997 για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα). Όσον αφορά την νόμιμη διαδικασία για την βεβαίωση των στοιχείων ταυτότητας του παραβάτη οδηγού όσο και για την επίδοση Κλήσεων ή την υποβολή μηνύσεων και την απαγγελία κατηγοριών και σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΠΔ, του ΚΟΚ (Ν.2696/1999), του ΝΔ 805/1971 και του ΠΔ 287/2001, εάν η καταγραφείσα με τεχνικά φωτογραφικά μέσα παράβαση του ΚΟΚ διώκεται σε βαθμό πλημμελήματος, αφού διακριβωθεί ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματος και τα στοιχεία του παραβάτη, στη συνέχεια κατ' άρθρο 243 παρ. 2 ΚΠΔ εξετάζεται ο τελευταίος και όποιος έτερος έχει σχέση με την καταγραφείσα παράβαση. Εάν διώκεται σε βαθμό πταίσματος η παράβαση, αυτή θεωρείται καταληφθείσα «επ' αυτοφώρω» (άρθρο 2, 5 ΠΔ 287/2001). Ενώ αν στην ίδια περίπτωση (πταίσμα), είναι πολλοί οι παραβάτες κι όχι ένας, τότε δεν πρόκειται για καταληφθείσα «επ' αυτοφώρω» και εφαρμόζεται η μήνυση για την παράβαση, τα αντίγραφα της φωτογραφίας που την αποδεικνύει και τα στοιχεία της ταυτότητας των συνιδιοκτητών να υποβάλλονται στον Δημόσιο Κατήγορο ο οποίος θα ενεργήσει κατά την κρίση του κατ' άρθρο 49 ΚΠΔ. Η γνωμοδότηση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου για την σύννομη διαδικασία βασίστηκε στην αρχή της αναλογικότητας για το εάν πρόκειται για πλημμέλημα ή πταίσμα.

Γ) Αριθμός 528/2002, ΠΠΡ ΑΘ (318277) ²⁸

²⁸Για ΠΠΡ ΑΘ (318277), αρ. 528/2002, βλ. στην ηλ. διεύθ.: <http://lawdp.intrasoftnet.com/cgi-bin/cgnomos>

Υπόθεση προστασίας καταναλωτή.

Στην συγκεκριμένη υπόθεση τέθηκε το ζήτημα της νομιμοποίησης ενώσεων καταναλωτών για άσκηση συλλογικής αγωγής. Σύμφωνα, λοιπόν, με τις διατάξεις των άρ. 1 και 10 παρ. 9 του νόμου 2251/1994, μπορούν να ασκούν κάθε είδους αγωγή για την προστασία των γενικότερων συμφερόντων του καταναλωτικού κοινού (συλλογική αγωγή), ενώσεις καταναλωτών που έχουν τουλάχιστον πεντακόσια ενεργά μέλη και έχουν εγγραφεί στο μητρώο ενώσεων πριν από δύο τουλάχιστον έτη. Αντικείμενο της αγωγής αυτής είναι η δικαστική βεβαίωση της αντικαταναλωτικής συμπεριφοράς και η απαγόρευσή της ή η ρύθμιση κατάστασης κατά τρόπο που να μην προσβάλλει το συμφέρον των καταναλωτών. Οι ενώσεις καταναλωτών λοιπόν βάσει του καταστατικού τους σκοπού νομιμοποιούνται να ασκούν τη συλλογική αγωγή για την διαφύλαξη των συμφερόντων των καταναλωτών γενικά και να ζητούν να ληφθούν μέτρα ρυθμιστικά της αγοράς. Επίσης, με δεδομένο ότι το αντικείμενο του ν. 2472/1997 είναι το ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό δικαίωμα της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και όχι η ειδικότερη έκφανση του δικαιώματος αυτού στο επίπεδο του καταναλωτή, οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συλλογικής αγωγής. Όμως το δικαίωμα για προστασία προσωπικών δεδομένων στο επίπεδο του καταναλωτή απορρέει από τις διατάξεις των άρ. 4 παρ. 6 και 9 παρ. 10, 11, και 13 του ν. 2251/1994, και η τυχόν παραβίασή τους μπορεί να αποτελέσει νόμιμο και παραδεκτό αντικείμενο συλλογικής αγωγής. Επίσης η ενάγουσα εκθέτει ότι η εναγόμενη τραπεζική εταιρία για χορήγηση στεγαστικών δανείων που συνάπτει με καταναλωτές, συλλέγει προσωπικά δεδομένα των καταναλωτών κατά παράβαση του ν. 2251/1994 για την προστασία καταναλωτών και του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Για τους λόγους αυτούς ζητά να θεωρηθούν άκυροι και καταχρηστικοί οι όροι της εναγόμενης, να πάψει η τελευταία να επεξεργάζεται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των καταναλωτών πελατών της κ.α. Ωστόσο η αγωγή απορρίπτεται πρωτίστως ως απαράδεκτη, λόγω έλλειψης δικαιοδοσίας και πέραν αυτών η αγωγή απορρίπτεται λόγω έλλειψης ενεργητικής νομιμοποίησης της ενάγουσας για την άσκησή της, διότι η ένωση καταναλωτών νομιμοποιείται στην άσκηση συλλογικής αγωγής, όταν θίγεται το κοινό με την ιδιότητα του καταναλωτή, ως αποδέκτης δηλ. προϊόντων, υπηρεσιών ή διαφήμισης σύμφωνα με τον ν. 2251/1994, κι όχι σύμφωνα με τον ν. 2472/1997 όπου το υποκείμενο των δεδομένων δεν έχει την ιδιότητα του καταναλωτή, αφού το αντικείμενό του είναι η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κάθε ατόμου ειδικά και όχι η θέσπιση δικαιωμάτων υπέρ του καταναλωτή, κατά την άνω έννοια.

Δ) Αριθμός 3212/2003, ΣΤΕ (347081) ²⁹

²⁹ Για ΣΤΕ (347081), αρ. 3212/2003, Βλ. ηλ. διεύθυνση: <http://lawdp.intrasoftnet.com/cgi-bin/cgnomos>

Υπόθεση περί της Αρχής Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Στη παρούσα υπόθεση, ο Σύλλογος Δικαστικών Επιμελητών μέσω του 60/20.02.2002 εγγράφου της Ειρηνοδίκου Λαμίας διαβιβάσθηκε της εξώδικης δήλωσης-πρόσκλησης προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, προς την οποία απηύθυνε το ερώτημα « εάν η ανακοίνωση στο ΔΣ του Συλλόγου Δικαστικών Επιμελητών κατά την άσκηση ελέγχου των αρχείων του Ειρηνοδικείου Λαμίας σχετικά με τις εκθέσεις εκτέλεσης των Δικαστικών Επιμελητών αντίκειται στις διατάξεις του ν. 2472/1997». Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα διατύπωσε τη γνώμη ότι «η ανακοίνωση στο ΔΣ του Συλλόγου Δικαστικών Επιμελητών κατά την άσκηση ελέγχου των προαναφερόμενων στοιχείων που τηρούνται στο αρχείο του Ειρηνοδικείου Λαμίας δεν προσκρούει σε κανένα κώλυμα του ν. 2472/1997». Έτσι λοιπόν ζητήθηκε η ακύρωσή της, λόγω του ότι συνάγεται εμμέσως από την απόφασή της άρνηση να ικανοποιήσει το διαλαμβανόμενο στις κοινοποιηθείσες Εξώδικες Δηλώσεις και Προσκλήσεις προς τον Σύλλογο Δικαστικών Επιμελητών Εφετείων Αθηνών-Πειραιώς-Αιγαίου-Δωδεκανήσου, και με το αίτημα να ασκήσει τα εκ του ν. 2472/1997 επί του επίμαχου θέματος καθήκοντά της. Όμως η 41/2002 απόφαση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, δεν έχει εκτελεστό χαρακτήρα διότι διατυπώνει απλώς γνώμη επί του τεθέντος ερωτήματος, η οποία μάλιστα δεν αποτελεί συσταση ή υπόδειξη ούτε εξέταση παραπόνων κατ' άρθρο 19 παρ. 1 περ. γ' και ιγ' του ν. 2472/1997. Η μειοψηφία ωστόσο είχε αντίθετη άποψη, κι έτσι η αίτηση ακύρωσης απορρίπτεται ως απαράδεκτη καθ' ο μέρος στρέφεται κατά της 41/2002 απόφασης της Αρχής. Ειδικότερα, η Αρχή, η οποία είναι συλλογικό όργανο ειδικώς συσταθέν με τον εν λόγω νόμο για την αποτελεσματική τήρηση της νομοθεσίας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με την προσβαλλόμενη απόφασή της αποφάσισε να ασκεί τις αρμοδιότητές της (περ. ιγ παρ. 1 του άρ. 19 του ν. 2472/97)κατόπιν σχετικών αιτήσεων, ελέγχου, ο οποίος αποσκοπεί στην εξακρίβωση της νομιμότητας επεξεργασιών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επίσης δεσμεύει του υποβάλλοντες αίτηση ως προς την διατυπούμενη σ' αυτές κρίση, ότι συγκεκριμένες επεξεργασίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι σύμφωνες ή όχι με τις διατάξεις του ν. 2472/97, με όσες συνέπειες συνεπάγεται γι' αυτούς η εφαρμογή του παραπάνω νόμου.

9) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά, από την παραπάνω ανάλυση, διαπιστώνουμε την ύπαρξη αυξημένης αναγκαιότητας για προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την συλλογή, αποθήκευση και γενικά την επεξεργασία, διότι ενέχει κινδύνους για την ιδιωτική ζωή του ατόμου, εφόσον η ανακοίνωση ή η αποκάλυψη των πληροφοριών αυτών προσβάλλουν την προσωπική ή και απόκρυφη περιοχή της ιδιωτικής ζωής του ατόμου.

Παράλληλα συνάγεται το συμπέρασμα ότι όλες οι διατάξεις που αναφέρθηκαν πιο πάνω, όπως ο ν. 2472/1997 και τα άρθρα 5 έως 9Α του Συντάγματος(σε εθνικό επίπεδο), αλλά ακόμη περισσότερο εκείνες του διεθνούς επιπέδου, δηλ. άρθρο 286 της Συνθ.Ε.Κ., άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, οδηγία 95/46/ΕΚ και φυσικά ΣΧ. ΙΙ-68 Ευρωπαϊκού συντάγματος, ως κύριοι αντιπρόσωποι της προστασίας των προσωπικών δεδομένων του ατόμου και γενικότερα της ιδιωτικής του ζωής, κατοχυρώνουν το δικαίωμα της προστασίας αυτής, σαν η τελευταία να αποτελεί προϋπόθεση για την ίδια τη διασυννοριακή ροή δεδομένων σε κοινοτικό επίπεδο, αφού «οι διαφορές που υπάρχουν στα κράτη μέλη ως προς το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών του ατόμου, και ιδίως της ιδιωτικής ζωής, έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι δυνατόν να εμποδίζουν τη διαβίβαση των δεδομένων αυτών από το έδαφος ενός στο έδαφος άλλου κράτους μέλους. Οι διαφορές αυτές ενδέχεται συνεπώς να φέρουν εμπόδια στην άσκηση πολλών οικονομικών δραστηριοτήτων σε κοινοτικό επίπεδο, να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και να δυσχεράνουν το έργο των διοικητικών αρχών στο πεδίο εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου.» Αυτά λοιπόν προκύπτουν από το γεγονός ότι η σύγχρονη κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ‘πληροφορία’».

Ωστόσο, γίνεται αντιληπτό ότι η ελληνική έννομη τάξη παρείχε ήδη πριν από τη θέσπιση του ν. 2472/97, ένα ικανοποιητικό αλλά «μερικό» νομικό πλαίσιο για την προστασία προσωπικών δεδομένων, όμως με την ευρύτητα του ν. 2472/97 καλύφθηκε πλήρως η ανάγκη για την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Έτσι ακολουθεί η «διεθνή» προστασία με την σπουδαία οδηγία 95/46/ΕΚ και κατ’ επέκταση το ΣΧ. ΙΙ-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, που στοχεύουν στην περιφρούρηση της απόστασης του πυρήνα της προσωπικότητας-της ανθρώπινης αξίας-από τους κινδύνους της αποκάλυψης προσωπικών πληροφοριών αλλά και στην προστασία του δικαιώματος του πληροφοριακού αυτοκαθορισμού³⁰, αιτήματα που πηγάζουν από έναν σύγχρονο και δημοκρατικό πολιτισμό.

10) ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Α) ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Στην παρούσα εργασία αναλύεται το θέμα «Προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ΣΧ. ΙΙ-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος». Αρχικά, υπάρχει η ερμηνευτική τοποθέτηση του θέματος ώστε να κατατοπιστεί ο αναγνώστης, και στη συνέχεια ακολουθεί μια αναδρομή με νομοθετικό και ρυθμιστικό

³⁰ Βλ. Δόνος Π./Μήτρου Λ./Μίτλεττον Φ./Παπακωνσταντίνου Β., Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και η επαύξηση της προστασίας των δικαιωμάτων.-Δικαίωμα στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό και δημόσια αρχή: Ο ρόλος της αρχής, σελ. 47 έως 58.

περιεχόμενο του δικαιώματος της «προστασίας προσωπικών δεδομένων», ως τον τελικό προορισμό μας, που είναι η κατοχύρωση του δικαιώματος της «προστασίας προσωπικών δεδομένων» με το ΣΧ. ΙΙ-68 του Ευρωπαϊκού Συντάγματος. Ωστόσο, κατά την περιήγησή μας στο χώρο του εν λόγω δικαιώματος, θα εξετάσουμε διατάξεις που αποτέλεσαν σπουδαίους σταθμούς στην πορεία για την αναγνώριση του τελευταίου από το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα (ΣΧ. ΙΙ-68).

B) ΑΓΓΛΙΚΗ (SUMMARY)

In the present study the subject of “Data Protection of Personal Nature Map Plan ΙΙ-68 of the European Constitution” is analysed. Firstly, there is the subject’s interpretative placing, in order the reader to be well-informed, and then follows a background overview of legislative and regulatory content of the right in “personal data protection”, until our final aim, which is the right of “personal data protection” enforcement by the Map Plan ΙΙ-68 of European Constitution. However, in the course of our research concerning, we will examine parts which constituted important landmarks to the course to the recognition of the latter by the European Constitution (Map Plan ΙΙ-68).

11) ΔΗΜΜΑΤΑ

προσωπικά δεδομένα, Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ιδιωτική ζωή, επεξεργασία δεδομένων, προσωπικές πληροφορίες, Ευρωπαϊκό Σύνταγμα ΣΧ. ΙΙ-68, οδηγία 95/46/ΕΚ

KEYWORDS

personal data, Hellenic Data Protection Authority, private life, processing of data, personal information, European Constitution Plan Map ΙΙ-68, guidance of 95/46/European Community

12) ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ:

ΑΠ (325384), αριθμός 820/2002, υπόθεση κλοπής επιταγής πριν από την παράδοσή της στον λήπτη,- ΓνωμΕισΑΠ (362869), αριθμός 6/2004, υπόθεση εικονοληψίας (κάμερες και ραντάρ στις οδούς),- ΠΠΡ. ΑΘ (318277), αριθμός 528/2002, υπόθεση προστασίας καταναλωτή,- ΣΤΕ (347081), αριθμός 3212/2003, υπόθεση περί της Αρχής Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

13) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Άνθιμος Κ., Το δικαίωμα πληροφοριακού αυτοκαθορισμού του ατόμου ως έκφανση του δικαιώματος της προσωπικότητας, σελ. 291
- Αραβαντινός Β., Η προστασία των στοιχείων προσωπικού χαρακτήρα από την αθέμιτη επεξεργασία τους με ηλεκτρονικό υπολογιστή, σελ.19, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1997
- Αυγουστιανάκης Μιχ., Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ΔτΑ 11,2001, σελ. 692
- Βενιζέλος Ε., Σχόλιο σε: Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986/2001 (Εκδ. Τα Νέα) σελ. 9
- Γέροντας Α., Η προστασία του πολίτη από την ηλεκτρονική επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2002
- Γιαννόπουλος Γ., Προστασία προσωπικών δεδομένων και διασυννοριακή ροή πληροφοριών-Τα προβλήματα του ικανοποιητικού επιπέδου προστασίας, ΔτΑ 11/2001, σελ. 733
- Δάγτογλου, Συνταγματικό δίκαιο, Ατομικά δικαιώματα Α', Εκδ.Σάκκουλα 1991
- Δημητρόπουλος Ανδρέας, Συνταγματικά Δικαιώματα, Ειδικό Μέρος, Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου, τόμος ΙΙΙ, ημ.Β, σελ. 153-154, Αθήνα 2005-05
- Δόνος Π., Μήτρου Α., Μίτλεττον Φ., Παπακωνσταντίνου Β., Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων και η επαύξηση της προστασίας των δικαιωμάτων-Δικαίωμα στον πληροφοριακό αυτοκαθορισμό και στη δημόσια αρχή: Ο ρόλος της αρχής, σελ. 47 επ., Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2002
- Ελεύθερος Τύπος, Το Σύνταγμα της Ευρώπης, ειδική έκδοση Μάρτιος 2005
- Ιγγλεζάκης Ιωάννης, Ευαίσθητα Προσωπικά δεδομένα, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2003
- Κριάρη-Κατράνη Ισμήνη, Γενετική Τεχνολογία και θεμελιώδη δικαιώματα, σελ. 28, 1999
- Μαυριάς Κ., Το Συνταγματικό δικαίωμα του ιδιωτικού βίου, 1982
- Μήτρου Α., Η αρχή προστασίας προσωπικών δεδομένων, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1999
- Μπρεδήμας Α., Προστασία προσωπικών δεδομένων, ΔτΑ 11/2001, σελ 670
- Χρυσογόνος Κ., Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα 2003
- Πληροφορίες σχετικά με το Σύνταγμα της Ευρώπης: <http://europa.eu.int./futurum>

